

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

792

Szerző:

Cím: Operaházunk és a Wagner-ciklus

Hely

Operaház

Idő

"1921"

Személy

Forrás:

Az Újság

Bsp.
(Hely)1921 VI 18
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Székesfővárosi házi nyomda 1920

Operaházunk és a Wagner-ciklus.

„Shakespeareat vagy jól kell adni, vagy sehogy, de adni kell” — mondta intendáns korában néhai jó Podmaniczky Frigyes báró. Ez a színté már szállóigévé vált mondás a maga teljes egészében áll Wagner zenedramáira is. Egyetlen egy valamire való Operaház műsoráról sem szabadna hiányozniok a nagy germán zenereformátor alkotásainak, de ezeket viszont, a műveknek megfelelően, a bayreuthi tradíciókhoz hiven kell megszólaltatni.

A legmodernebb szerzők kivételével talán semmiféle alkotás sem támaszt akkora igényeket a színházzal és az énekesekkel szemben, mint Wagner zenedramái, melyekben a zenekar, diszlet, deklamáció, játék, jelmezek és világítás mind egyforma fontosságúak. Ha csak egyik is nincs a kellő magaslapon, már csúkkent az illúzió, már valami visszasságot érzünk s élvezetünk nem teljes.

De éppen e nehézségek miatt alig akad színház, mely pusztán a maga erővel eszmei tökéletességgel tudná megszólaltatni Wagner alkotásait. Még Németországban is, a hol pedig a Wagner-kultusz a germán fajisággal és német hazafias érzéssel erős kapcsolatban áll, külön ünnepi előadásokat rendeznek más színházaktól kölcsönkért vendégművészekkel, ha ezeket a zenedramákat méltón akarják színre hozni.

A német ünnepi előadásokat azonban gondos előkészület és a próbák sokasága előzi meg. Ott elő nem fordulhat, hogy a szereplők csak az előadás estéjén látják egymást először. Ezért harmónikus minden mozdulatuk, ezért nincs semmi illúziót rontó össze nem illőség a játékokban.

Szegény országban, mint a milyenben mi élünk, ilyen gondos és nagyszabású előkészületre nincs és nem is lehet pénz. Nem tarthatjuk itt hetekig a drága külföldi művészeket, míg a belőlük alakított együttes egészes egészszé forr össze. Még kell elégednünk azzal, a mivé összjátékuk egy-két futólagos próba után fejlődik.

És itt a legnagyobb elismeréssel kell adoznunk nekik. Élvezetrontó vagy éppen bosszantó momentum csak nagyon kevés akad a ciklus tizenkét estéjén, el-

lenben nem egy előadás a békebeli legszebb bayreuthi napokat juttatta eszünkbe. Igaz, hogy a kevés gyönggében sikerült előadáson is Bayreuthra gondolunk: mennyivel másképpen csinálták ott!

A kis bajor város Wagner-színháza azonban most némán, üresen áll. Előadást nem tarthatnak benne, hiányzik az anyagi erő. Éppen ezért kétszeresen büszkék lehetünk, hogy lerongyoltágunkban is tudunk áldozni a művészet oltárán és Wagner-ciklusunk legtöbb előadása bayreuthi színvonalon mozogott.

Ez pedig nemcsak a vendégszereplő művészek érdeme. Kivételes nagyságokat ismertünk meg közöttük, már ismert nagyszerűségeket láttunk viszont, de egyedül a főszereplők még nem döntik el az előadás sorsát. Kell, hogy a keret, a melybe behelyezik őket, szintén megfelelő legyen.

Most már őszintén bevallhatjuk, hogy féltünk, mikor a ciklus előtt erre gondoltunk. Annyi pongyolaságot és nemtörődömséget láttunk Operaházunkban az évad folyamán, hogy ekkora feyfelmezettségre és ily nagy művészi lelkesedésre nem voltunk elkészülve. A hazai erőket szinte felvillanyozták az internacionális művészi értékek s mindegyikük tehetsége és tudása legjavát igyekezett kifejezni. Az énekkar, zenekar, meg a műszaki személyzet is megmutatta, hogy mire képes.

A külföldi művészekkel való összehasonlításból pedig kitűnt, hogy nekünk is van néhány énekesünk, a ki nem marad el a vendégek mögött. Székelyhidy Ferencz dr. Stolzingi Waltere, vagy Medek Anna Evája például sokkal jobbak, mint Oestwig vagy Kinszina Berta alakításai voltak. Dávidunk és Logénk is különb, mint a milyeneket hallottunk.

Visszont olyan kivételes tehetségekkel szemben, mint a milyen Jeritza Mária, elnémul minden kritika. Poetikus Elzása, csodás Sieglindéje, nagyszerű Erzsébeté mind feledhetetlen élményeink lesznek. Egyéniségének varázsa megbüvöl, éneke megigéz, játéka elkápráztat. Szinte mindenki más elhomályosul, mikor ő a színpadon van. Pedig csaknem kivétel nélkül a legnagyobbakkal együtt szerepelt. Wildbrunn Helén hatalmas drámaisága és érzéken szép hangja, Schipper rendkívüli művésze egyénisége, Jager kiváló alakítóképesége, Bonda Pál és Mayr Richárd tökéletesen kiforrott művészete mellett más bajosan bírta volna a figyelmet magára vonni és az érdeklődést állandóan lekötve tartani.

Annál nagyobb érdeme Operaházunknak, hogy saját erői nem rontottak és eléggé méltó keretet tudtak adni a külföldi vendégek együttes művészetének. S ez a körülmény a legszebb kilátásokat nyújtja Operaházunk jövő fejlődésére. Nagy energiával, kellő hozzáértéssel és törhetetlen munkakedvvel pompás előadásokat lehetne itt tartani, melyek a színházat anyagilag és erkölcsileg egyaránt fellendítenék. A hogy ezt a Wagner-ciklust beállították, ezeltudatos munkával és a rendelkezésre álló erők leggazdaságosabb kihasználásával éppen úgy emelhetnék a rendes előadások színvonalát is. Az anyag mindenesetre megvan hozzá.

Az ünnepi előadások után kiderült, hogy művészi téren gazdagabbak vagyunk, semmint hittük volna. Ének- és zenekarunk, mely minden Operaháznak a gerince kell hogy legyen, a legszigorúbb bírálattal szemben is diadalmasan állja meg helyét. Van egy nagyszerű dirigensünk, Kerner István, kinek vezénylése sok tekintetben Schalkénál is jobban tetszett, mert tempói elevenebbek és a bayreuthi tradícióknak megfelelőbbek. Magánénekesünk között is sok elsőrendű akad. Más szóval: Operaházunk jobb, mint a milyennek az elmúlt szezonban látszott. S ha a jövő évadban értékesíti a cikluson szerzett művészi tapasztalatokat, talán majd olyannak is látszik, a milyen valójában. S akkor meg leszünk vele elégedve.